

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ MARIJAMPOLĖS PATAISOS NAMUS IR KALĖJIMŲ DEPARTAMENTĄ PRIE TEISINGUMO MINISTERIJOS

2022-09-21 Nr. 4D-2022/1-748
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2022 m. birželio 21 d. gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą (2022-07-14 priedas prie skundo reg. Nr. P-1790; 2022-08-01 priedas prie skundo reg. Nr. P-1909) dėl Marijampolės pataisos namų (toliau vadinama ir – Marijampolės PN) pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su sprendimu perkelti jį į laikino sulaikymo patalpą, bei Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos (toliau vadinama ir – KD) pareigūnų veiksmų galimai netinkamai išnagrinėjus Pareiškėjo kreipimuisi (toliau vadinama ir – Skundas).

2. Skunde, be kitų aplinkybių, aprašytos šios:

2.1. „Marijampolės PN aš buvau izoliuotas į laikino sulaikymo kamerą Nr. 8, 2021-07-14 iki 2021-07-16, kokių pagrindų ir dėl kokių priežasčių buvau izoliuotas 48 val. nurodytu laiku, nežinau, nesuprantu.“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Nurodytu laikotarpiu, kai aš buvau izoliuotas 48 val. kaip teigiama už šiurkštų pažeidimą, man nedavė rašyti pasiaiškinimo [...] dėl padaryto šiurkštaus pažeidimo.“

2.3. „Atsakymai [Marijampolės PN ir KD atsakymai į pateiktus Pareiškėjo skundus] neišsamūs, nepagrįsti ir nemotyvuoti. Kaltininkų nėra, niekas tokių nurodymų nedavė mane sulaikyti ar izoliuoti 48 val.“

2.4. „Marijampolės PN administracija ir gydytojai puikiai žinojo, kad mane dėl sveikatos būklės negalima uždaryti vienutėje vieną. Bet Marijampolės PN administracija pažeidė įstatymus, sudarė man pavojingas kalinimo sąlygas, sukėlė pavojų sveikatai ir gyvybei.“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė 2022 m. liepos 7 d. raštu Nr. 4D-2022/1-748/3D-1575 kreipėsi į Marijampolės PN, prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

2022 m. liepos 19 d. Seimo kontrolierė gavo Marijampolės PN raštą Nr. 1S-5785; rašte ir jo prieduose pateikta toliau nurodyta informacija:

4.1. „Nuteistasis 2021-10-01 kreipėsi į Marijampolės pataisos namų direktorių, prašymą pateikdamas raštu, prašydamas paaiškinti dėl kokių priežasčių jis buvo kviečiamas į KŽS pareigūno kabinetą tuo metu, kai buvo izoliuotas 48 valandoms.“

4.2. „Pateikiame nutarimą, dėl nuteistojo laikino izoliavimo, kol nėra pataisos įstaigos direktoriaus, kuriame nuteistasis yra savo parašu patvirtinęs jog daiktus paimtus iš jo prieš nuteistąjį izoliuojant gavo ir nenurodė (raštu), jog turi pretenzijų, todėl nekyla abejonių kad asmuo tikrai žinojo, apie tai kad jis buvo izoliuotas 48 valandoms, (todėl galima teigti, kad nuteistojo teiginys apie tai, kad „nežinau, nesuprantu“ yra tik subjektyvi asmens nuomonė). Taip pat pažymime, kad tiek prieš asmenį izoliuojant tiek po to kai jis buvo paleidžiamas, buvo daroma asmens krata ir pildomas nuteistojo asmens kratos protokolai (dokumentų kopijas pridedame), kurių savo parašu yra patvirtinęs X. Taip pat pažymime, kad minėtas nuteistasis yra nurodęs jog „pretenzijų neturiu“. (Atskiro supažindinimo būdo nėra)“.

4.3. „Informuojame, kad sprendimą, nuteistąjį izoliuoti 48 valandoms priėmęs Saugumo valdymo skyriaus vyriausiasis specialistas budinčiai pamainai D.K. informacijos dėl nuteistojo sveikatos būklės, dėl kurios nebūtų galima asmens izoliuoti, neturėjo. Taip pat informuojame, kad Marijampolės pataisos namų administracija kreipėsi į Laisvės atėmimo vietų ligoninės Marijampolės pataisos namų padalinį dėl nuteistojo sveikatos būklės ir gavo medicininį pažymėjimą, kuriame nurodyta, jog „informacija apie nuteistojo sveikatos būklę PN administracijai nėra teikiama“.

Prie atsakymo pateikti papildomi dokumentai: Nuteistojo prašymo kopija; KD atsakymo į nuteistojo prašymą, kopija; KD Kriminalinės žvalgybos valdybos Kriminalinės žvalgybos skyriaus pažyma; Nutarimas dėl nuteistojo laikino izoliavimo, kol nėra pataisos įstaigos direktoriaus; Nuteistojo asmens kratos protokolų kopijos; Medicininio pažymėjimo kopija, išduota 2022-07-12 LAVL Marijampolės PN gydytojo, kurioje nurodyta informacija, kad informacija apie nuteistojo sveikatos būklę PN administracijai nėra teikiama, taip pat nurodyta, kad asmenys, sergantys <...>, kameroje gali būti laikomi vieni arba kartu su kitais nuteistaisiais.

5. Seimo kontrolierė 2022 m. liepos 7 d. raštu Nr. 4D-2022/1-748/3D-1574 kreipėsi į KD, prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

2022 m. liepos 28 d. Seimo kontrolierė gavo KD raštą Nr. 1S-2895; rašte ir jo prieduose pateikta toliau nurodyta informacija apie tai, kad Pareiškėjas tiesiogiai į KD nesikreipė, bet jo kreipimąsi persiuntė nagrinėti ir atsakyti Marijampolės PN. Taip pat pateiktas 2021-10-01 prašymas, į kurį Kalėjimų departamentas pateikė 2021-11-10 raštą Nr. 2S-3942, ir 2021-11-03 skundas, į kurį Kalėjimų departamentas pateikė 2021-12-28 raštą Nr. 2S-4435.

Prie atsakymo pateikti papildomi dokumentai: Pareiškėjo 2021-10-01 prašymas; 2021-11-10 KD atsakymas Nr. 2S-3942; Pareiškėjo 2021-11-03 skundas; KD 2021-12-28 atsakymas Nr. 2S-4435.

Tyrimui reikšmingi Lietuvos Respublikos teisės aktai

6. Viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama ir – VAĮ):

- 3 straipsnis. *Viešojo administravimo principai* – „4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...] 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...] 12) subsidarumo. Šis

principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami žemiausiu efektyvumą galinčiu užtikrinti viešojo administravimo sistemos lygmeniu;[...];

- *10 straipsnis. Administracinių sprendimų priėmimas* – „1. Administracinius sprendimus priimti turi teisę tik viešojo administravimo subjektai, turintys šio įstatymo nustatyta tvarka jiems suteiktus įgaliojimus. 2. Privalomus reikalavimus asmenims nustato tik teisės aktų pagrindu priimti administraciniai sprendimai. 3. Viešojo administravimo subjektai administracinius sprendimus gali priimti savo iniciatyva arba gavę asmenų prašymus ar skundus. 4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys. 5. Administraciniame sprendime turi būti nurodyta:

- 1) administracinį sprendimą priėmusio viešojo administravimo subjekto pavadinimas;
- 2) administracinio sprendimo data;
- 3) administraciniam sprendimui suteiktas registracijos numeris;
- 4) atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos;
- 5) administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės;
- 6) administracinio sprendimo motyvai;
- 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką;
- 8) administracinį sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos.

6. Administracinis sprendimas turi būti pasirašytas jį priėmusio pareigūno, valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatyta specialų statusą turinčio fizinio asmens arba viešojo administravimo subjekto vadovo, jo pavaduotojo ar įgalioto asmens. Kai administracinis sprendimas priimamas naudojantis valstybės informacinėmis sistemomis, sprendimo pasirašymui prilyginamas patvirtinimas (autorizavimas) valstybės informacinėje sistemoje.“;

13 straipsnis. Administracinio sprendimo ar kitos informacijos įteikimas (paskelbimas) – „1. Asmeniui, pateikusiam prašymą, ar asmeniui, dėl kurio galimai pažeistų teisių ir teisėtų interesų yra pradėta administracinė procedūra, taip pat asmenims, kuriems administracinis sprendimas turi tiesioginį poveikį, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinio sprendimo priėmimo dienos raštu pranešama apie priimtą administracinį sprendimą pateikiant to sprendimo kopiją [...]“.

7. Bausmių vykdymo kodekso (toliau vadinama ir – BVK) (redakcija, galiojusi nuo 2020-07-01 iki 2021-12-31) *70 straipsnis*. „*Nuteistųjų atskiras arba izoliuotas laikymas pataisos įstaigose*“ – [...] „6. Pataisos įstaigoje bausmę atliekantis nuteistasis, kai gali kilti grėsmė jo sveikatai ar gyvybei, taip pat kai kitomis priemonėmis negalima užkirsti kelio šiurkščiam teisės aktų pažeidimui ir būtina pažeidimą darantį ar padariusį nuteistąjį izoliuoti, pataisos įstaigos direktoriaus ar jo įgalioto pareigūno sprendimu gali būti ne ilgiau kaip keturiasdešimt aštuonias valandas izoliuotas nuo kitų nuteistųjų.“

8. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (toliau vadinama – Taisyklės), aktualios nuostatos:

„42. Į prašymą ar skundą paprastai atsakoma tokiu būdu, koku buvo pateiktas prašymas ar skundas. [...].

[...]

45. Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį:

45.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.2. į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualiu klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka.

[...]

47. Atsakyme į prašymą ar skundą arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

Lietuvos Respublikos teismų praktika

9. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT) sprendimuose, be kita ko, nurodyta:

9.1. „[...] gero administravimo (atsakingo valdymo) principas apima ir asmens teisę į pagrįstą (faktais ir teisės normomis) bei motyvuotą administracinį sprendimą (VAĮ 8 str. 1 d.) (2012 m. gegužės 31 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A₆₀₂-2112/2012)“.

9.2. „Individualus administracinis aktas, kuriame pakankamai išsamiai nėra nurodomos aplinkybės ir teisės normos, kuriomis yra grindžiamas teisės aktas, neišaiškinama jo apskundimo tvarka, neatitinka ir gero viešojo administravimo principo. Gero viešojo administravimo principas įpareigoja viešojo administravimo subjektą, priimant sprendimą, jame nurodyti faktinių aplinkybių bei teisės normų, kurių pagrindu priimtas sprendimas, visumą (2013 m. gegužės 14 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A₄₄₄-878/2013)“.

9.3. „Viešojo administravimo subjektas, priėmęs negatyvias pasekmes sukeltantį sprendimą, turi pareigą jį pagrįsti tiek teisiniais, tiek faktiniais argumentais, t. y. nurodyti priežastis, lėmusias neigiamo sprendimo priėmimą (2018 m. rugpjūčio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-4498-520/2018).

9.4 „[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskųsti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra

saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.). (2012-03-01 nutartis administracinėje byloje Nr. A502-1605/2012)“.

9.5 „[...] jei atitinkamas individualus administracinis aktas yra priimamas ankstesnių procedūrinių dokumentų pagrindu, tokiu atveju individualiame administraciniame akte nėra būtina pakartoti tuose dokumentuose nustatytas aplinkybes. Tokiu atveju individualaus administracinio akto įžanginėje dalyje pakanka nurodyti tuos procedūrinius dokumentus, kurių pagrindu priimtas individualus administracinis aktas, ir juos pridėti prie individualaus akto (2014 m. gruodžio 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A₈₂₂-1440/2014; 2015 m. vasario 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-327-146/2015; 2015 m. balandžio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1266-624/2015; 2015 m. balandžio 3 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. R-26-552/2015; 2015 m. balandžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-410-552/2015; 2015 m. gegužės 12 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1456-143/2015)“.

9.6. „[...] pareiža vykdant viešojo administravimo veiklą laikytis teisėtumo principo apima tiek reikalavimą priimti administracinį sprendimą, kuris atitiktų tam teisiniui santykiui taikytiną konkrečią teisės normą (turinio požiūriu sprendimas turi būti pagrįstas tinkamu teisiniu pagrindu), tiek reikalavimą priimtame sprendime *expressis verbis* nurodyti teisinį pagrindą atitinkančią konkrečią teisės normą (2013 m. rugpjūčio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A146-834/2013).

Tyrimo išvados

10. Atsižvelgiant į Skunde išdėstytas aplinkybes, išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

10.1. dėl Marijampolės PN pareigūnų veiksmų, susijusių su sprendimu perkelti Pareiškėją į laikino sulaikymo patalpą;

10.2. dėl KD pareigūnų veiksmų netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo kreipimusis.

Dėl Marijampolės PN pareigūnų veiksmų, susijusių su sprendimu perkelti Pareiškėją į laikino sulaikymo patalpą

11. Pareiškėjas Skunde rašo, jog jo atžvilgiu Marijampolės PN administracija priėmė sprendimą uždaryti jį 48 val. į laikino sulaikymo patalpas, su kuriuo jis nebuvo supažindintas ir jo nesuprato. Skunde Seimo kontrolierei Pareiškėjas nurodo, kad jam nebuvo išaiškinta, už kokią pažeidimą jis buvo izoliuotas 48 val. laikino sulaikymo patalpose. Be to, jis serga sunkia liga – <...>, dėl kurios negali būti uždarytas ir laikomas vienas.

12. Nagrinėdami pareiškėjų skundus, Marijampolės PN, kaip viešojo administravimo subjektas, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų, įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo principų, išsamumo principo. Marijampolės PN pareigūnai savo veikloje, be kitų principų, turi laikytis ir gero administravimo principo.

Pagal nustatytą VAI teisinį reglamentavimą administraciniame sprendime turi būti nurodyta administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės, administracinio sprendimo motyvai (šios pažymos 5 punktas).

13. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad 2021 liepos 14 d. Pareiškėjo atžvilgiu buvo priimtas nutarimas Nr. 8.59-794, dėl jo perkėlimo į kamerų tipo patalpas, kol nėra pataisos įstaigos

direktorius. Nutarime nurodyta, kad 2021 m. liepos 14 d. Pareiškėjas padarė šiurkštų teisėtvarkos pažeidimą – pagal KŽS vyr. tyrėjo R.S (vardas, pavardė Seimo kontrolieriui žinomi) pažymą. Nutarimą pasirašė Saugumo valdymo skyriaus vyriausiasis specialistas budinčiai pamainai D.K. (vardas, pavardė Seimo kontrolieriui žinomi). Nutarime taip pat nurodytas laikas, kada Pareiškėjas buvo perkeltas į kamerų tipo patalpas ir kada iš ten išleistas. Nutarime yra Pareiškėjo parašas, kuriuo jis patvirtino, jog daiktus, paimtus iš jo prieš jį izoliuojant, gavo.

Pareiškėjas 2021 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. 8.59-794 buvo perkeltas į kamerų tipo patalpas, nutarime nurodyta, kad Pareiškėjas „padarė šiurkštų teisėtvarkos pažeidimą – pagal KŽS vyr. tyrėjo R.S. pažymą“. Pačios nutarime minimos pažymos prie priimto sprendimo nėra pridėta, kurios pagrindu ir buvo priimtas sprendimas perkelti Pareiškėją į kamerų tipo patalpas 48 val. Duomenų, kad pareiškėjui būtų buvusi pateikta nutarimo kopija – nepateikta.

14. Pagal LVAT praktiką, gero administravimo (atsakingo valdymo) principas apima ir asmens teisę į pagrįstą (faktais ir teisės normomis) bei motyvuotą administracinį sprendimą. Viešojo administravimo subjektas, priėmęs negatyvias pasekmes sukeltą sprendimą, turi pareigą jį pagrįsti tiek teisiniais, tiek faktiniais argumentais, t. y. nurodyti priežastis, lėmusias neigiamo sprendimo priėmimą. Jei atitinkamas individualus administracinis aktas yra priimamas ankstesnių procedūrinių dokumentų pagrindu, tokiu atveju individualiame administraciniame akte nėra būtina pakartoti tuose dokumentuose nustatytas aplinkybes. Tokiu atveju individualaus administracinio akto įžanginėje dalyje pakanka nurodyti tuos procedūrinius dokumentus, kurių pagrindu priimtas individualus administracinis aktas, ir juos pridėti prie individualaus akto (šios pažymos 9 punktas).

Pažymėtina, kad individualus administracinis aktas, kuriame pakankamai išsamiai nėra nurodomos aplinkybės ir teisės normos, kuriomis yra grindžiamas teisės aktas, neatitinka ir gero viešojo administravimo principo. Gero viešojo administravimo principas įpareigoja viešojo administravimo subjektą, priimant sprendimą, jame nurodyti faktinių aplinkybių bei teisės normų, kurių pagrindu priimtas sprendimas, visumą; administracinio sprendimo motyvavimo pareiga reiškia, kad individualiame administraciniame akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas remiasi priimdamas administracinį aktą, o pats motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus, tikslus ir pakankamas.

15. VAĮ numatyta, kad administraciniame sprendime turi būti numatytas administracinio sprendimo teisinis pagrindas. Be to, asmenims, kuriems administracinis sprendimas turi tiesioginį poveikį, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinio sprendimo priėmimo dienos raštu pranešama apie priimtą administracinį sprendimą pateikiant to sprendimo kopiją.

Remiantis teismų praktika, vykdant viešojo administravimo veiklą laikytis teisėtumo principo apima tiek reikalavimą priimti administracinį sprendimą, kuris atitiktų tam teisiniui santykiui taikytiną konkrečią teisės normą (turinio požiūriu sprendimas turi būti pagrįstas tinkamu teisiniu pagrindu), tiek reikalavimą priimtame sprendime nurodyti teisinį pagrindą atitinkančią konkrečią teisės normą.

Atkreiptinas dėmesys, kad 2021 liepos 14 d. Pareiškėjo atžvilgiu priimtame nutarime Nr. 8.59-794 nėra nurodyti konkretūs sprendimo motyvai, tačiau teigtina, kad nutarime minima pažyma, motyvuoja priimtą administracinį sprendimą, todėl ji yra sudedamoji administracinio sprendimo (šiuo atveju – nutarimo) dalis. Nutarime nurodytas teisinis pagrindas – BVK 144 straipsnis. Tyrimo metu nustatyta, kad BVK 144 straipsnis neteko galios 2020-06-20, todėl Marijampolės PN administracijos parengtame nutarime negalėjo būti remiamasi nebegaliojančia teisės akto nuostata. Atsižvelgiant į tai laikytina, kad šis sprendimas nėra teisiškai pagrįstas.

Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Marijampolės PN įgalioto pareigūno priimtas sprendimas laikytinas nepakankamai motyvuotu, jame nėra pateikta jokių aiškių argumentų, kuomet remiantis Pareiškėjas perkeliamas į laikino sulaikymo patalpas (prie sprendimo taip pat nebuvo pridėtas dokumentas (tarnybinis pranešimas), kuriame nurodyti sprendimo motyvai), sprendime nėra

nurodytas galiojantis teisinis pagrindas, sprendimo kopija nebuvo pateikta Pareiškėjui.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Pareiškėjo Skundo dalis dėl Marijampolės PN pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su sprendimu perkelti Pareiškėją į laikino sulaikymo patalpas, yra pagrįsta.

Pareiškėjas Skunde nurodo, kad dėl jo sveikatos būklės (serga <...>), Marijampolės PN administracija negalėjo jo izoliuoti ir laikyti vieno laikino sulaikymo patalpose. Marijampolės PN administracija prie Skundo pateikė 2022-07-12 medicininę pažymą, kurioje pateikta LAVL Marijampolės PN gydytojo nurodyta informacija, jog sergantieji <...> kameroje gali kalėti vieni arba su kitais nuteistaisiais. Pažymėtina, kad teisės aktuose taip pat nėra nustatyta, kad asmenys, sergantys <...>, negali būti izoliuoti laikino sulaikymo patalpose ir (ar) laikomi vieni.

Dėl KD pareigūnų veiksmų netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo kreipimusis

16. Pareiškėjas Skunde rašo, jog su prašymais ir skundais kreipėsi į Marijampolės PN administraciją, kuri persiuntė jo kreipimusis nagrinėti KD administracijai dėl, jo manymu, neteisėto jo laikino izoliavimo, ir nesutinka su jam pateiktais atsakymais.

17. Nagrinėdami pareiškėjų skundus, KD, kaip viešojo administravimo subjektas, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų, įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo principų, išsamumo principo, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; atsakymas pareiškėjui turi būti pateiktas per teisės aktuose nustatytus terminus. Vadovaujantis VAI nuostatomis, institucija, gavusi skundą, turi jį išnagrinėti ir pateikti atsakymą pagal jo turinį bei per teisės aktuose nustatytą terminą (šios pažymos 6 punktas).

18. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas su 2021-10-01 prašymu (reg. 2021-10-11 Nr. 49/07-3995), kreipėsi į Marijampolės PN administraciją dėl informacijos pateikimo, kokiu pagrindu Kriminalinės žvalgybos skyriaus pareigūnas R. S. iškviėtė Pareiškėją pokalbiui, kai jis buvo laikino sulaikymo patalpoje. Marijampolės PN administracija 2021-10-01 Pareiškėjo prašymą persiuntė atsakyti KD. KD kriminalinės žvalgybos valdyba į 2021-10-12 gautą raštą Nr. 2G-3932 pateikė Pareiškėjui atsakymą, kuriame paaiškino, kas ir kokiu tikslu bendravo su Pareiškėju. Atsakyme nurodyta jo apskundimo tvarka.

2021-11-03 skundu (reg. 2022-11-15 Nr. AP-29323) Pareiškėjas kreipėsi į Kauno apygardos prokuratūros Marijampolės apylinkės prokuratūrą dėl galimai neteisėtų Marijampolės PN pareigūnų veiksmų. Kauno apygardos prokuratūros Marijampolės apylinkės prokuratūra skundą persiuntė nagrinėti KD. Į 2021-12-02 gautą skundą KD 2021-12-28 pateikė Pareiškėjui atsakymą Nr. 2S-4435, kuriame išsamiai paaiškino, kokios pareigūnų procedūros buvo atliekamos dėl pradėto ikiteisminio tyrimo Pareiškėjo atžvilgiu, taip pat apie tai, kad KD, susipažinęs su Marijampolės PN pateiktais dokumentais, neįžvelgė aplinkybių, įrodančių, jog pataisos įstaigos pareigūnai pažeidė Pareiškėjo teises. Atsakyme nurodyta ir rašto apskundimo tvarka.

Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad KD administracija į Pareiškėjo kreipimusis atsakymus pateikė tinkamai, vadovaudamasi VAI ir Taisyklių nuostatomis, todėl Pareiškėjo skundo dalis dėl KD pareigūnų veiksmų netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo kreipimusis atmestina.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

19. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio

1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundo dalį dėl Marijampolės PN pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su sprendimo perkelti jį į laikino sulaikymo patalpą atitiktimi VAĮ reikalavimams, pripažinti **pagrįsta**.

20. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundo dalį dėl Kalėjimų departamento pareigūnų veiksmų (neveikimo), netinkamai nagrinėjant jo kreipimuisis, **atmesti**.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

21. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 punktu, **Marijampolės pataisos namų direktoriui** rekomenduojama: imtis priemonių, kad ateityje individualūs administraciniai sprendimai būtų rengiami vadovaujantis VAĮ nustatytų reikalavimų – turi būti nurodytas administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės, administracinio sprendimo motyvai (jeigu sprendimo motyvai nėra perrašomi į sprendimą, o lieka surašyti tik procedūriniame dokumente, šis dokumentas turi būti pridedamas prie sprendimo, su juo turi būti supažindinamas asmuo, dėl kurio yra priimtas sprendimas).

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į **Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos**.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė